

Rigshospitalet

Information om operation for kræft i livmoderhalsen -

Wertheims operation

Velkommen i Gynækologisk klinik

Når man bliver syg og skal opereres, opstår der ofte mange tanker, følelser og spørgsmål. Med denne folder vil vi give dig svar på nogle af de spørgsmål, du sikkert har, inden du skal opereres. Afdelingens personale vil naturligvis også fortælle dig om den behandling, du skal gennemgå og svare på dine spørgsmål.

De seneste års erfaringer viser, at behovet for indlæggelse kan nedsættes til få døgn efter operationen. Den kortere indlæggelsestid skyldes god patientinformation og forbedret behandling af kvalme og smerter efter operationen. Samlet betyder forbedringerne, at du hurtigere kommer ud af sengen og i gang igen. Herved nedsættes risikoen for blandt andet hjerte-lungekomplikationer, infektioner og træthed. Din egen motivation for at komme hurtigt i gang efter operationen har stor betydning. Personalet tager naturligvis hensyn til dine individuelle behov.

Hvad fejler jeg?

Prøver fra livmoderhalsen og en gynækologisk undersøgelse i fuld bedøvelse har vist, at det drejer sig om kræft i et tidligt stadium. Vi har derfor mulighed for at operere dig.

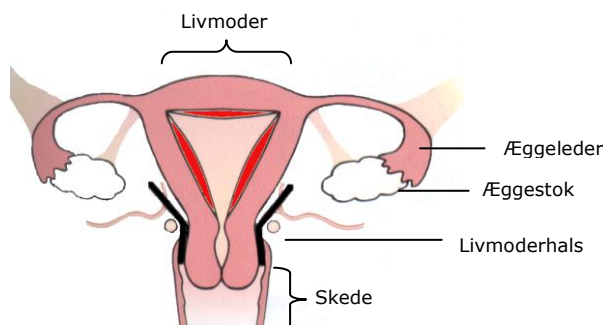
Operationen

Operationen hedder Wertheims operation og foregår i fuld bedøvelse gennem et snit på maven.

Ved operationen fjernes livmoderen, livmoderhalsen, æggeledeerne, de øverste 2-3 cm af skeden og nogle lymfekirtler i bækkenet.

Lymfekirtlerne fjernes for at vurdere, om kræftcellerne har spredt sig hertil.

I forbindelse med operationen lægges et kateter (en tynd slange) i blæren, da du kan have problemer med at lade vandet efter operationen. Det skyldes, at der kan ske en forbigående påvirkning af nerveforsyningen til blæren under operationen. Kateteret skal blive liggende et par dage. Tidspunktet for fjernelse af kateteret afgøres af lægen.

Hvilken betydning har det at få foretaget operationen?

Når din livmoder bliver fjernet, vil du ikke længere have menstruation, og du kan ikke blive gravid. Hormonproduktionen vil derimod være uændret, hvis du ikke får fjernet æggestokkene.

Bliver jeg rask?

De fleste kvinder, der bliver opereret for kræft i livmoderhalsen, bliver raske.

Vævet, der fjernes ved operationen, bliver efterfølgende mikroskopisk undersøgt. Personalet aftaler med dig hvordan og hvornår du efter udskrivelsen får svar på undersøgelsen.

Undersøgelsen kan i få tilfælde vise, at der også var kræft i lymfekirtlerne, og du vil da få tilbudt efterbehandling i form af stråle- og kemoterapi. Denne behandling vil foregå på en specialafdeling.

Kan der opstå komplikationer?

Ved en operation er der altid en lille risiko for komplikationer. De er heldigvis sjældne og oftest forbigående.

Det er normalt at få let temperaturforhøjelse og blødning fra skeden de første dage efter operationen.

Enkelte patienter kan få:

- Behov for blodtransfusion pga. blødning ved operationen.
- Lungebetændelse, blærebetændelse eller betændelse i såret.
- Blodansamling enten i toppen af skeden eller i operationssåret.
- Føleforstyrrelser ved arret (som ofte vil forsvinde efter 3-6 måneder).

I meget sjældne tilfælde kan der under operationen ske skade på det omkringliggende væv, eller der kan forekomme blødning, som kræver en ny operation for at stoppe denne blødning.

Ved en Wertheim operation vil de nerver, der har betydning for blæretømningen blive påvirket. Det er derfor normalt at have besvær med at lade vandet efter operationen (dage til uger).

Selve bedøvelsen indebærer også en meget lille risiko. Se folderen *Patientinformation – anæstesi / bedøvelse* og brug evt. samtalen med narkoselægen til at få svar på de spørgsmål, som du har vedrørende bedøvelsen.

Efter operationen

Efter operationen bliver du kørt til en opvågningsafdeling, hvor specialuddannet personale observerer dig og tager sig af dig. Du bliver kørt tilbage på den gynækologiske afdeling efter 1-2 timer.

Smerter og kvalme

Vi forsøger at gøre dig så fri for smerter og kvalme som muligt, så du hurtigere kan begynde at spise og drikke og komme ud af sengen. Forud for operationen vil du få lagt en tynd slange ind i ryggen (epiduralkateter), se folderen *Patientinformation om epiduralkateter*. Herigennem får du smertestillende medicin de første dage efter operationen. Foruden smertebehandlingen fra epiduralkateteret gives smertestillende tabletter. Har du brug for yderligere smertestillende medicin, må du endelig sige til. Du bliver ikke afhængig af medicinen i den korte periode, du har brug for den.

Hvornår skal jeg op efter operationen?

Vi stiler mod, at du kommer op at sidde og ud at gå allerede få timer efter operationen og igen i forbindelse med aftensmåltidet. Vi anbefaler, at du i alt er oppe ca. 2 timer på operationsdagen.

Hvornår må jeg spise og drikke efter operationen?

Du må spise og drikke lige efter operationen. Du bør drikke mindst 1½ liter inklusiv 2 proteindrikke på operationsdagen, for at du hurtigere genvinder dine kræfter efter operationen. Proteinrig kost og proteindrikke fremmer sårhelingen.

Efter operationen

Ved stuegang bliver du informeret om operationen.

Sygeplejersken fjerner forbindingen. Vi stiler mod, at du er oppe-gående det meste af dagen. Du bør drikke mindst 2 liter inklusiv 3 proteindrikke samt spise energi- og proteinrig kost til alle måltider (*Se pjece om ernæring*).

Blærekateteret vil blive fjernet 1-2 dage efter operationen.

Epiduralkateteret vil blive fjernet 2-3 dage efter operationen.

Hvor længe skal jeg være indlagt?

Du skal forvente at være indlagt 3-4 dage.

Har du problemer med at lade vandet på udskrivningstidspunktet, vil du blive oplært i selv at tømme blæren med et kateter. Du vil blive fulgt ambulant, indtil vandladningen fungerer normalt igen.

Efter udskrivelsen

Hvordan skal jeg forholde mig, når jeg kommer hjem?

Du skal tage den med ro et par dage men kan i øvrigt leve normalt, og daglige gøremål kan genoptages snarest muligt. Du kan forvente, at der går nogle uger, inden du helt har genvundet dine kræfter og din energi.

- De første 2 uger bør du hverken løfte tunge ting (mere end 10 kg) eller dyrke hård sport (f.eks. tennis og badminton).
- Du må gerne dyrke almindelig motion som gåture og cykling straks efter udskrivelsen samt køre bil, hvis du føler dig klar til det.
- Du må gerne tage brusebad, men må først tage karbad og svømme, når du ikke længere bløder fra skeden.
- Arbejde kan genoptages efter 2-4 uger, dog bør fysisk krævende arbejde først genoptages efter 3-4 uger (aftales med lægen).
- Der er mulighed for at få forlænget sygemeldingen ved din egen læge, hvis du har behov for det.

Smerter

Du vil være øm i maven de første uger efter operationen og skal derfor, efter behov, fortsætte med den anbefalede medicin. Du kan få udleveret medicin til det første døgn. Det er vigtigt, at du fortsætter med den anbefalede smertestillende medicin, hvis du har smerter.

Når smerterne aftager efter nogle dage, kan du nedsætte antallet af tabletter og efterhånden holde helt op med at tage dem (oftest efter 1 uge). Vi vil råde dig til at læse indlægssedlen i medicinpakken, så du kan være opmærksom på eventuelle bivirkninger. Hvis du får bivirkninger, bør du ophøre med behandlingen og evt. tale med din praktiserende læge.

Blødning fra skeden

- Du kan bløde fra skeden den første uge, og herefter brunligt udflåd op til 3-4 uger efter operationen.
- Du må ikke bruge tampon, så længe der er blødning.

Hvad med seksuallivet?

Efter en sygdom og en operation kan der være forbigående gener med seksuallivet. Dette er helt normalt.

Skeden er blevet kortere, men da skeden er eftergivelig, vil den ved et aktivt seksualliv udvide sig.

Såret i toppen af skeden er først helet efter ca. 3 uger, hvorfor der kan forekomme blødning i den periode. Du og din partner kan derfor først genoptage samlivet efter ca. 3 uger, og kun hvis du er holdt op med at bløde.

Det er dog normalt, at der kan forekomme ubehag ved samleje i op til 8-12 uger efter operationen.

Har du stadig problemer med seksuallivet efter denne periode, er det vigtigt at søge hjælp. Der er ofte en forklaring på og mulighed for at afhjælpe disse gener. Du kan eventuelt tale med personalet om det ved de ambulante kontroller.

Mave-tarm funktion

Du kan ikke forvente at have afføring de første dage efter operationen. Fysisk aktivitet samt god væske- og fødeindtagelse vil fremme tarmfunktionen. Hvis du ikke har haft afføring, kan du fortsætte med tablet Magnesia 1-2 gram dagligt indtil der har været afføring.

Træthed

Det er almindeligt at føle sig træt de første uger efter operationen. Trætheden kan skyldes tab af muskelmasse og nedsat fødeindtagelse, eventuel lav blodprocent og en stressreaktion.

Der anbefales daglige gåture og varieret kost. Jerntilskud kan eventuelt indtages ved lav blodprocent.

Psykisk reaktion

De fleste bliver forskrækkede, når de får at vide, at de har kræft. Det tager sin tid at komme over den følelse. Frygten for, at sygdommen skal komme tilbage, forsvinder måske aldrig helt, men den bliver mindre med tiden. Der vil komme en tid, hvor den ikke længere dominerer dit liv.

Det er vigtigt at tale med plejepersonalet og dine pårørende om dine tanker og frygt.

Kræftens bekæmpelse tilbyder også rådgivning og information om støttemuligheder. Din egen læge vil kunne henvise dig til en psykolog, hvis du skulle få behov for dette.

Hvis der opstår problemer

Indenfor de første 2 uger kontaktes sygeplejerskerne på afsnit 5031 (Tlf.:3545 5031), hvis du får

- kraftig blødning fra skeden
- tiltagende smerter
- feber eller tegn på betændelse i operationssåret (rødme, varme, ømhed og hævelse).

Er der gået mere end 2 uger efter operationen, skal du kontakte din egen læge eller vagtlægen, hvis der er problemer.

Kontrol

Selvom alt kræftvævet er fjernet, skal du gå til kontrol i 5 år. Den første kontrol er 4 måneder efter udskrivelsen og foregår i ambulatoriet på afsnit 4004.

Vi henviser i øvrigt til folderen *Information om indlæggelse og operation i Gynækologisk Klinik*.

Noter:

Gynækologisk Klinik
Afsnit 5031
Opgang 5, 3. sal
Rigshospitalet
Juliane Marie Centret
Blegdamsvej 9
København Ø

Telefon: 3545 5031
Email: gynaekologi@rh.dk
Web: www.gyn.rh.dk